

SÜNNET-İ SENİYYEYE TÂBÎ OLMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'du fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*مَنْ عَشَّ أُمَّتِي، فَعَلَىٰ هِ لَعْنَةِ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ؛ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الْعَشُّ؟
قَالَ: أَنْ يَبْتَدِعَ لَهُمْ بَدْعَةً، فَيُعْمَلُ بِهَا*

(قط. فى الأفراد عن أنس)

RE. 431/10 (Men gaşşe ümmetî, fealeyhi la'netu'llâhi ve'l- melâiketü ve'n-nâsi ecmaîn. Kâlû: Yâ rasûla'llâh, ve me'l-ğaşş? Kâle: En yebtedia lehüm bid'aten feyu'mele bihâ.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 431. sayfasından okumaya devam ediyoruz.

Hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, evvelen ve hassaten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u pâki için, onun cümle âlinin, ashâbının, etbânının, ahbâbının ve bilhassa ümmet-i Muhammed'in mürşid ve mürebbileri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ervahı için, sahâbe-i kirâmın cümlesinin ve bilhassa beldemizde metfun bulunan sahâbe-i kirâmın, beldelerimizi fethetmiş olan fatih ecdadımızın, gazilerin, mücahitlerin, muvahhid askerlerin;

Ashâb-ı hayrât u hasenatın, hadisleri yazıp, rivayet edip, bugüne kadar gelmesine emek sarf etmiş olan ulemânın ve râvilerin, içinde bulunduğumuz camiye bina etmiş, tamir etmiş olanların;

Uzaktan yakından bu hadisleri dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının, dostlarının, Hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olmak üzere; biz yaşayan müslümanlar da Mevlâ'mızın rızasına uygun ömür sürüp huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf hediye edelim, öyle başlayalım!

.....

a. Kim Ümmeti Aldatırsa

Dârekutnî'nin rivayet etmiş olduğu hadîs-i şerîf, Hz. Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet olunmuş. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

مَنْ غَشَّ أُمَّتِي، فَعَلَىٰ هِ لَعْنَةِ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ؛ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الْغَشُّ؟
قَالَ: أَنْ يَبْتَدِعَ لَهُمْ بِدْعَةً، فَيُغْمَلُ بِهَا

(قط. فى الأفراد عن أنس)

RE. 431/10 (*Men gaşşe ümmetî, fealeyhi la'netu'llâhi ve'l- melâiketü ve'n-nâsi ecmaîn. Kâlû: Yâ rasûla'llâh, ve me'l-gaş? Kâle: En yebtedia lehüm bid'aten, feyu'mele bihâ.*)

(*Men gaşşe ümmetî*).”Her kim ki benim ümmetimi aldatırsa, şaşırtırsa, kandırırsa; (*fealeyhi la'netu'llâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn*) Allah'ın, meleklerin ve insanların cümlesinin lânetleri onun üzerine olur.”

Allah'ın lâneti; rahmetinden uzaklaştırmasıdır, Allah'ın rahmetinden uzak olur. Melekler lânet eder, insanlar lânet eder. Böylece o rahmet-i ilâhîden mahrum kalır.

(*Kâlû*) Bu ümmet-i Muhammed'i aldatmanın nasıl bir şey olduğunu sordular:

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.533, no:5664; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.221, no:1118; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.90, no:23028.

(*Yâ rasûla'llâh, ve ma'l-gaş?*) “Yâ Rasûla'llah, bu aldatmak nedir?”

(*Kâle*) Dedi ki: (*En yebtedia lehüm bid'aten,*)

“Onlara bir bidat-ı mezmûme öğretir, bir ters usül çıkartır,sünnete uymayan yeni bir hal, tavır, yol açar; (*feyu'mele bihâ*) ümmet de oradan gider, o zaman o şahsın üzerine böyle lânetler yağar.”

Ulemâmız demişlerdir ki: İnsan bilirse, kurtulur. Allah'ın rızasını, helalleri, haramları bilir; kurtulur.

Kurtuluşun ilk şartı, ilim! Kurtuluşun ikinci şartı, ilmiyle amel etmek!

Biliyor; koleksiyon yapar gibi, kütüphanesine kitap toplar gibi, zihninde bilgilerin hepsi var ama tatbik etmiyor. O zaman kıymeti yok. İlmiyle âmil olmadığı zaman çok büyük vebal içine düşüyor. Bilen kimse bildiğini tatbik etmediği zaman, büyük veballerin altında kalıyor, kendisine çok büyük sorgu sual var. Bildiğini tatbik edecek, ilmiyle amel edecek.

İlim ve amel de fayda vermez yetmez; niyetinin güzel olması şart! Niyeti güzel olmadığı zaman ilim ve amel fayda etmez.

Biliyor ve bildiğini de dış görünüşle yapıyor ama niyeti kötü, maksadı fena; o zaman da fayda etmez. Niyet temiz olacak.

İlmi var, amel ediyor, niyeti de iyi; “Yine yetmez!” buyruluyor.

Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş:

“–Sünnete uymazsa yine yetmez!”

İyi niyetle yalan yanlış iş yaparsa, bid'at işler yaparsa gene kıymeti olmaz.

O halde bu dinin aslı esası, sapasağlam yolu sünnet-i seniyye olmuş oluyor.

Onun için büyüklerimiz bize burada bir töre bırakmışlar ki, hadîs-i şerîfleri okuyoruz.

“—Kim Râmûzü'l-Ehâdîs'i baştan sona bir hatmederse, bayağı bir hatırlı alim olur.” diye bizim tekkemizde eskiden beri böyle okunmuş.

Ama hepsi Arapça'yı bildikleri için izahlı okumazlarmış. Sakallı hoca, alimler otururlarmış, hepsinin elinde kitap, Kur'ân-ı Kerîm mukabelesi gibi hafızalarına yerleşsin diye, hafızaları tazelensin diye Arapçasını okur, geçerlermiş. Hızlı hızlı okumak ve kısa bir tercemesini vermek sonradan olmuş.

Mesela Abdülaziz Bekkine Hocamız zamanında hemen sadece mealini verip geçmek şeklinde, dinleyenler not alırlarmış. Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ın zamanında da sadece mealini vermek şeklinde, karşıdaki insanların zihninde, “Acaba şurası nasıl, bu işin bu tarafı nasıl?” diye bazı sorular bırakıyor. O soruları da cevaplandırmak gerektiğinden izahlı hale gelmiş.

Onun için biz şimdi bir mecliste bir oturduğumuzda ancak bir sayfa kadar okuyabiliyoruz. Ama eskiden hızlı okurlarmış, çabuk çabuk devredermiş. Çünkü insan bununla öğreniyor. Herkesin söylediği sözün doğruluğu, eğriliği buradan ortaya çıkıyor.

“—Efendim şu iş şöyle, bu iş böyle; Ben onu yapmam, ben onu etmem...”

Bakıyorsun hadîs-i şerîfin terazisine koyuyorsun, tartıyorsun; beş para etmez. Adam hadise uygun şeyi yapmıyor veyahut aykırı şey yapıyor; derhal ortaya çıkıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Peygamber Efendimiz'in yolundan ayırmasın... Sünnet-i seniyyesine ittiba edenlerden eylesin...

Büyüklerimiz ehli-sünnet ve'l-cemaat demişler, hem sünnet-i seniyyeye sarılmak hem de Ümmet-i Muhammed'in cemaat-i kübrâsından ayrılmamış olmak, fırâk-ı dâlle, sağa sola sapmış olanlardan olmamak, cadde-i kübrâ-yı İslâmiyye'de yürümek! Hem sünnet-i seniyyeye sarılıp hem de cadde-i kübrâda yürümek, yan yollara, patikalara, eğri büğrü uçurumlu yerlere sapmamak... Çünkü düşer gider, helak olur.

“—En kısa yol bildiğin yoldur.” diyorlar.

Sonra ara sokaklara girersin, yol kazılmış olur, kanal, hendek olur, gidemezsin; geri dönersin. Dümdüz yoldan yürü, menzil-i maksuduna çarçabuk varırsın, ulaşırsın.

Cadde-i kübrâ... Onun için *sırat-ı müstakîm* denmiş; İslâm'ın dosdoğru gidişi yola benzetilmiş, teşbih edilmiş.

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

(الفاتحة: ٦)

(*Ihdina's-sırâta'l-müstakîm*) “Yâ Rabbi! Bizi doğru yola hidayet eyle, eğri büğrü yola hidayet etme!” (Fâtîha, 1/6) diye bunu günde kırk defa Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden istiyoruz.

Sebilü'r-reşad denmiş. *Rüşd*; olgunluk, hak, doğruluk, akıl, mantık yolu mânâsına... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Peygamber SAS Efendimiz'in bu güzel yolundan ayırmasın...

Demek ki bir insan bir bid'at çıkartırsa, başkaları da onu bir şey sanıp da peşine takılırsa, takılanlar aldatılmış oluyorlar.

إذا كان الغراب دليل قوم، ليأتيهم الى الأرض

الجياف

(*İzâ kâne'l-gurâbü delîle kavmin, leye'tîhim ile'l-ardi'l-ciyâfi*) “Bir kavmin lideri karga olursa, onları cîfelerin, leşlerin başına götürür.”

Karga bir kavmin kılavuzu olursa nereye götürür? Uçar uçar bir leşin başına konar. Çünkü tabiatı o, leşi yiyor.

“—Gelin peşime takılın, haydi bakalım yürüyün!” diyor etrafına bir sürü kimse topluyor, götürüyor.

Yahu Allah'ın emirleri nerde kaldı, Kur'ân-ı Kerîm, sünnet nerede kaldı?... Sen utanmaz mısın, korkmaz mısın?

Korkmuyor, utanmıyor ama sonra başına yıldırımlar yağar o ayrı. Yağıyor, görüyoruz.

Ben benzetmekten, böyle yaşayan misaller vermekten çekiniyorum ama birisi varmış, arada buraya gelip gidermiş. Tabi acaip işler. Hocamız Mehmed Zahid Kotku Rh.A. hâli güzel olmadığı için, “Gelmesin!” demiş. Sonra görmüşler; bir kolunda bir kadın, diğer kolunda bir kadın,

sakal göbeğinde, üstünde beyaz elbiseler... Sakallı adam öyle kadınlarla kolkola girip gezer mi! Derken öyle görmüşler.

“—Allah Allah, yahu bunun ilmi yok, hocalığı yok; nereden topluyor insanları? “

Kim bilir neler söylüyor, nasıl kandırıyor; etrafına bir sürü kişi toplamış. Ondan sonra da bir zaman geçmiş, filanca şehirden haberi geldi ki giyinmiş, kravat takmış, başına fötr şapka giymiş, sandalyeye çıkmış, kendisini asmış! Böyle bir başlangıcın böyle bir kötü sonu oluyor, ilâhî bir ceza oluyor.

Bu bize iki bakımdan ibretli:

Bir; bu gibi durumlara tevessül edenler ayaklarını denk alsınlar. Ayaklarını denk alsınlar ki böyle emirsiz, ruhsatsız, müsaadesiz iş olursa, sonu buraya varır.

İki; onlara uyanlar ayaklarını denk alsınlar ki, böyle yalan yanlış yerlere bağlandığı zaman kendisi de onlarla beraber gider, çünkü onlar yanlış şey öğretir.

Bizim arkadaşlarımızdan birisi anlatıyor:

“Bizim handa bir çocuk vardı; sakallı, herkesi İslâm’a çekmeye çalışır, kitap dağıtır, namaz kıldırılmaya alıştıırır, iyi mücahid, mâşaallah dine hizmet ediyor, diye severdim. Bir zaman geldi, baktım; sakalı kesmiş.”

‘—Niye kestini?’ dedim.

‘—Sen anlamazsın!’ dedi.

Bir zaman geldi, namazı bıraktı.

‘–Niye bıraktın?’ dedim.

‘–Sen anlamazsın!’ dedi.”

Bunun anlanmayacak bir tarafı kalmadı, ben hemen şıp diye anladım. Sen sakalı kesip namazı bıraktın mı, şıp diye anlaşıldı, bunun bir şeyi kalmadı. Ölçü onlar; namaz ölçü, İslâm’ın emirleri ölçü! Sen onlara riayet etmedin mi bitti. Erbabı hemen şıp diye anlar.

Deri hastalıkları mütehassısı profesör uzaktan şöyle baktı:

“–Tamam, şu hastalık, şu merhemi verin.” dedi.

Yüzündeki çıbanlarını görür görmez mahiyetini biliverdi. O ilacı sürüyor geçmiyor, bu ilacı sürüyor geçmiyordu, adam ona buna başvuruyordu. Ama profesör:

“–Aman, çok bulaşıcıdır, şu ilacı verin!” dedi, elini bile sürdürmedi, geçti. Erbabı bilir.

Onun için olur olmaz yollara sapmayın, dini kimden öğrendiğinize bakın! Her din namına söz söyleyen insanın o işe ehliyeti olup olmadığını, ilmi olup olmadığını araştırın. Söylediği sözlerin Kur’ân-ı Kerîm’e, hadise uyup uymadığını kontrol edin.

Bir araba alırken bir ustaya götürüyorsun da devrilmiş mi, çarpılmış mı, sonradan mı tamir edilmiş diye motoruna, kaportasına baktırıyorsun da bir hocaya bağlanırken insan ona dikkat etmez mi?

Dini elden gider, dünyası da âhireti de gider. Onun için bunlara yazık ama onları saptıranlara daha yazık. O ümmeti aldatanlara daha yazık.

Onun için Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Rh.A, *Tasavvufî Ahlâk* kitabında derdi ki;

“–Bunlar âhiret yolunun haramileridir!”

Dünya yolunun haramisi yolunu keser, “Ver paranı! Ver malını!” der. Yapsa insanı öldürür ama insan malını koruyacağı derken çarpışırsa, ölürse şehid olur, hadîs-i şerîf var. Ama âhiret yolunun haramisi insanın imanını sapıttırırsa; namazdan, zikirten döndürürse, yanlış şeylere bağlarsa, zihnine fasit fikirler sokarsa...

“–Bizim namazımız kılınmıştır. Namazın kazası var sohbetin kazası yok!..”

Sen bu herzeleri nereden çıkardın? Öyle şey olur mu? Allah-u Teâlâ Hazretleri günde beş vakit namaz kılmayı bize buyurmuş. Bu zat, herif-i nâ-şerif; “Bizim namazımız şöyledir böyledir, ıvırdır zıvırdır...”

Ne söylese boş, Kur’ân’da ap âşikar belli!

Otobüste birisiyle karşılaştık, baktım yalan yanlış şeyler söylüyor. Birisiyle münakaşa ediyorlar, ben de duydum. Dedim ki:

“–Sözünüzü istemeyerek duydum, benim de biraz ilgim var, münakaşanıza ben de katılabilir miyim?”

“–Buyur katıl.” dediler.

Adam iddiacı:

“–Biz daha iyiyiz, daha iyi mü’miniz, siz kötüsünüz.” diyor; bizim gibi olan insanlara çatıyor.

Kendisinin hangi yolun yolcusu olduğunu söylemiyorum. Bir başka yolun yolcusu, çatıyor.

Yanına yavaşça sokuldum:

“—Namaz kılar mısınız? Siz iyisiniz madem, namaz kılar mısınız?”

“—Kılmayız.” dedi.

“—Doğru söyle de her söylediğin söze göre, ben de cevap vereceğim.” dedim.

“—İçki içer misiniz?” dedim.

“—İçeriz.” dedi.

İçki içermiş, namaz kılmazmış filan. Bizim camilerimize ta'n ediyor:

“—Sizin camilerinizde pabuç çalınıyor...”

Yahu papucun çalınmasından biz sizden çok müştekiyiz. Bizim papuçlarımız çalınıyorsa, çalınan papuçlar bizim, sen cemaati ne suçluyorsun? Hırsız geliyor çalıyor. Benim cemaatimin ne kusuru var? “Siz iyi ahlâklı değilsiniz. Biz iyi ahlâklıyız.” demeye getiriyor.

Daha başka birkaç şey daha sordum ama onları söylemeyeceğim. Dedim ki:

“—Pekiyi, bunları kimden öğrendiniz de böyle yapıyorsunuz?”

Niye namazı bıraktınız, niye içkiyi içiyorsunuz?”

“—Bizim büyüklerimiz var bize öyle söylemişlerdir, bir bildiği vardır.”

“—Rûz-ı mahşerde o büyükler başa geçecek, onların o büyükleri onları tabur halinde cehenneme götürecektir.” dedim.

يَوْمَ نَدْعُوكُ لَأَنَّا بِإِمَامِهِمْ

(الإساءة: ٧١)

(*Yevme ned'û külle ünâsin bi-imâmihim*) [O gün her insan topluluğunu önderleriyle birlikte çağırırız.] (İsrâ, 17/71)

Her grup başkanıyla beraber gidecek; ehl-i cennet cennete, ehl-i cehennem cehenneme... Sen misin bunları aldatan? Haydi bakalım, aldattıklarını topla, haydi beraber cehenneme! Cehennemde birbirleriyle yaka paça, alt üst kavga edecekler.

“—Sen olmasaydın biz sapıtmazdık!” Allah-u Teâlâ Hazretleri:

إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ

(ص: ٦٤)

(*Inne zâlike lehakkun tahâsumu ehli'n-nâr*) “Ehl-i nârın birbirleriyle çekişmesi, kavgası, münakaşası muhakkaktır, böyle olacak!” buyuruyor.

Orada yaka paça birbirine gireceğine burada aklını başına toplasana! Ne güzel alâmet. Gizli olsa, “Ben de namaz kılarım.” dese, “Ben de içki içmem, ben de müslümanım, ben de söyleyim böyleyim...” dese birazcık saflığına veririz ama ap aşikâr, niye aldanıyorsun?

Bir yere gittik sorduk:

“—Nasıl, ne haber, ahalimiz beldeniz nasıl?”

“—Hocam parça parça, bölük bölük.”

“—Ne bölükleri varmış?” dedim. “Şu zümrenin özelliği neymiş?”

“—Hocam bu zümre namaz kılmaz.”

“—Pekiyi ne yapar?”

“—Sabahleyin güneş doğarken, güneşin doğduğu tarafa doğru döner, gözlerini kapatır, bir murakabeye dalar.”

Başına çalınısın murakabesi!

“—Ondan sonra akşama kadar namaz yok. Akşam vakti güneş batarken, güneşin battığı tarafa döner, saygılı bir tavır takınır, gözünü kapatır, murakabeye dalar.”

Yine başına çalınısın! Kıymeti yok ki! Sen güneşe mi tapıyorsun Allah’a mı tapıyorsun? Sen ateşperestlerin zamanından mı kaldın, güneşe tapanların zamanından, aya tapanların zamanından mı kaldın, Mecusî misin nesin? Bir de bizi beğenmiyor!

Müslümanın en ednası, imanını sağlam insan; ötekilerin âlâsının, âlâsının âlâsındadır çünkü imanını vardır. O iman öyle bir cevherdir ki... Cennetleri para ile ödeyebilir misin, satın alabilir misin? Alamazsın. O iman ile cennet alınıyor.

Onun için buyrulmuş ki:²

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.103, no:2548; *Ibn-i Adiy, Kâmil fi'd- Duafâ*, c.VI, s.348; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.529, no:36461; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.270, no:107; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.52, no:157 ve s.419, no:1790; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.327, no:1048; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.11, no:11316, 13317.

ثَمَنُ الْجَنَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(عد. وابن مردويه عن أنس؛ عبد بن حميد في تفسيره عن الحسن مرسلًا)

RE. 269/7 (*Semenü'l-cenneti lâ ilâhe illa'llâh*)
“Cennetin bedeli *Lâ ilâhe illa'llah*'tır.” *Lâ ilâhe illa'llah* sözü cennetin bahasıdır.

O baha var, cennetin parası kalbine depo edilmiş. Haydi kasayı çal bakalım, aç da içinden çal. Hele bir alabilse; cennetin bedeli dünyalar alır, yerleri gökleri alır.

Onun için kalbinde iman olan insan; fâsık, bozuk akîdeli insanla kıyas filan edilmez.

“—Efendim bu kusurlu, eksikli.”

Olsun, eksiğiyle kusuruyla, en döküntü haliyle ötekisinden kat kat üstündür!

Belki makbul ola noksan-ı amel

Olmasın lâkin akîdende hâlel.

Azcık ibadet edersin, sade sade kulluk edersin; makbul olur.

Ama akidende bozukluk olursa olmaz.

“—Acaba Allah bir mi, iki mi, üç mü?” Hâşâ sümme hâşâ! Veyahut;

“—Acaba Kur'ân-ı Kerîm'i Peygamber Efendimiz'in kendisi mi söyledi?”

İmanı gider veyahut olmadık fâsit fikirler...

“—Hocam, çok korkuttun bizi, pekiyi ne yapacağız?” Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kitabı, ona sımsıkı sarılın! Peygamber Efendimiz SAS:

“Kur’an’a sarılan sapıtmaz!” diyor. (*Len tadillû ba’dehû ebeden*) “Asla sapıtmazsınız!” diyor.

Kur’ân-ı Kerîm’e sımsıkı sarıl, Kur’ân-ı Kerîm’i baştan aşağıya oku bakalım:

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ .

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

(الفاتحة: ۲ - ۴)

(*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn. Er-rahmânî’r-rahîm. Mâliki yevmi’d-dîn.*) [Hamd (övme ve övülme), alemlerin Rabbi Allah’a mahsustur. O, Rahmân’dır ve Rahîm’dir. Ceza gününün mâlikidir.] (Fâtiha, 1/2-4)

الم . لِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

(البقرة: ۱ - ۲)

(*Elif lâm mîm. Zâlike’l-kitâbu lâ raybe fîh*) [Elif. Lâm. Mîm. O kitap (Kur’an); onda asla şüphe yoktur.] (Bakara, 2/1-2)

Kur’ân-ı Kerîm’in daha üçüncü sayfasında başlıyor: Bir insan grubu vardır ki kâfirdir, ne yapsan inanmaz. Bir insan grubu vardır ki münafıktır, senin yüzüne güler, şöyle yapar böyle yapar. Demek ki başında bilmen lazım ki sana başında münafığı tarif ediyor!

Sen Allah’ın kitabını okusan, Allah sana bir nur verir, Allah’ın nuruyla bakarsın görürsün, münafıklığı görürsün!

Cüneyd-i Bağdâdî Hazretleri kürsüde vaaz ederken, bir mecusî gelmiş: Diyor ki:³

اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ، فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللِّ

(بخ. فى تاريخه، ت. غريب، وابن السنى فى الطب، حل. عن أبى سعيد؛ طب. خط. والحكيم

وسمويه عن أبى أمامة؛ ابن جرير عن ابن عمر)

RE. 14/12 (*İttekù firâsete'l-mü'mini*)
“Mü'minin ferasetinden korkun! (*Feinnehû yenzuru bi-nûri'llâhi*) Çünkü o, Allah'ın nuruyla bakar; gerçekleri çok güzel görür, iyiyi kötüyü anlar.” sözünün mânası nedir?” diye sormuş.

Camiye gelen insan, başkası mü'min sanar. O mübarek bakmış, demiş ki;

“—İmana gelme sıran şimdi tamam oldu, imana gel.” demiş.

³ Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.399, no:3052; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.312, no:3254; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.354, no:1529; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.95, no:1856; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.191, no:1234; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.67, no:1537; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.V, s.351, no:1154; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.102, no:7497; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.183, no:2042; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.387, no:663; Beyhakî, *ez-Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.374, no:370; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.III, s.86; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.207; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.99, no:2500; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.118; Ebû Ümâme RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.94; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.88, no:30730; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.41, no:80; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.I, s.334, no:531.

Adam gayrimüslimmiş, ilk önce onun gayrimüslim olduğunu bilmiş. Bir de, “Bak mü’minin feraseti böyledir.” demiş oluyor. “Mü’minin feraseti Allah’ın nuruyla bakar.” dedi ya o müslümanların arasında sarığıyla, cübbesiyle müslüman kıyafetiyle oturmuş. Onun müslüman olmadığını, kâfir, mecusî olduğunu bir insan anlarsa nasıl bakıyor demektir?

Ferasetle, Allah’ın nuruyla bakıyor da onun kâfir olduğunu görüyor demektir. Ona keramet gösterivermiş.

“—Kelime-i şهادet getir artık müslüman olma zamanın geldi, oyalanma!” demiş. O da kendisinin gayrimüslim olduğunu anlayıverdi, bakmış keramet; parmağını kaldırmış, hem de hadisin de izahı yapılmış.

“—Mü’minin ferasetinden kork çünkü Allah’ın nuruyla bakar.” buyruluyordu. Allah’ın nuruyla bakmış, onun kâfir olduğunu anlayıvermiş, iş bitmiş.

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin kitabını okuyalım. Allah-u Teâlâ Hazretleri bize nur verir;

يَجْعَل لَّكُمْ فُرْقَانًا

(الأنفال: ٢٩)

(*Yec'al leküm furkânen*) “Hayrı şerri ayırma kabiliyeti verir.” (Enfâl, 8/29)

Kur’ân okumazsan, hadis okumazsan; o zaman şaşırırsın!

Kayserililer, “Boyayıp da satıyor.” derler. Boyarlar, insanı öyle aldatırlar.

Allah-u Teâlâ Hazretleri aldananlardan, şaşıranlardan, yanlış yollara sapanlardan eylemesin... Şaşırانları da hak yola hidayet eylesin...

b. Cumayı Kaçıran Kimse

Bu hadîs-i şerîf de cuma ile ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴

مَنْ فَاتَتْهُ الْجُمُعَةُ فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِينَارٍ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَبِنِصْفِ دِينَارٍ

(حم.ع.حب.طب.ض.عن سمرة)

RE. 431/11 (*Men fâsethu'l-cumuatü, fe'l-yetesaddak bi-dînârin, fein lem yecid febi'n-nisfi dînâr.*) *Sadaka rasûlü'llâh.*

(*Men fâsethu'l-cumuatü*) “Sizden her kim ki cuma namazını kaçıriverirse, (*fe'l-yetesaddak bi-dînârin*) cumaya yetişemediği için dinar, bir altın lira tasadduk etsin. (*Fein lem yecid febi'n-nisfi dînâr*) Eğer bulamazsa, o kadar parası yoksa yarım dinar tasadduk etsin.”

Tabii kılamamanın çeşitli sebepleri olur. Cumaya yetişemedi, kılamadı.

(*Hâze't-tasadduku lâ yerfeu't-terkebi külliye*)
[Bu tasadduk vebali tamamen kaldırmaz.]

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.14, no:20171; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.28, no:2788; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.178, no:1861; Semüretü'bnü Cündeb RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.733, no:21158; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.93, no:23040.

“Tasadduk edin!” denmesi “Gitmem, tasadduk ediveririm.” mânasına alınmasın. Cumanın ehemmiyetini ifade ediyor. Herhangi bir sebeple yetişemeyen insan, para pul tasadduk ederek telafi etmeye çalışsın! Gene de telafi etmesi mümkün değildir. Umulur ki bu tasaddukuyla, yaptığı işlediği günah biraz azalır.

Bugünlerde memleketimize cuma ile ilgili bir cereyan var. Bazı kardeşlerimiz, müslüman oldukları halde cuma namazını kılmayı uygun görmüyorlar:

“—İmamların arkasında namaz kılınmaz. Cumanın şartları yoktur.” filan diyorlar.

Olabilir, bir fikir. Biz de yalnız kendi fikrimizle kalmasın diye saçını sakalını ağartmış, ilimde belini bükmüş, yaşlı başlı, ihtiyar herkese sorduk. Her gittiğimiz kasabada, köyde, şehirde bir alimle karşılaşıncı:

“—Hocam, böyle diyorlar, ne dersiniz, deliliniz nedir?” diye sorduk.

Ulemâdan hiçbir tanesi:

“—Evet uygun değildir, kılınmasın!” demedi. “Kılınsın!” dedi.

Biz de ona dayanarak sizlere diyoruz ki, aklı başında ulemâmızın aşağı yukarı ittifakı vardır. Gençlerin heyecanı ayrıdır, ulemamızın, aklı başında insanların ittifakı vardır; aman cumayı, cemaati terk etmeyin!

Cumayı üç defa peş peşe terk edenin kalbi mühürlenir de sonrabaşına çok daha kötü haller gelir. Neler söylediklerini, bütün delillerini biliyorum. O delilleri de söyledim, ulemâmız;

“—Bütün o delillerine rağmen cuma kılınır!” diyor.

Bunu buradan size tebliğ ediyorum.

c. İhlâsla İbadet Eden Kimse

Üçüncü hadîs-i şerîf Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

مَنْ فَارَقَ الدُّنْيَا عَلَى الْإِخْلَاصِ لِلِّ وَحْدَهُ، وَعِبَادَتِهِ
لَا شَرِيكَ لَهُ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، مَاتَ
وَاللَّهِ عَنْهُ رَا ض

(هـ.ك. عن أنس)

RE. 431/12 (*Men fârika'd-dünyâ ale'l-ihlâsi li'llâhi vahdehû, ve ibâdetihî lâ şerîke lehû, ve ikâmi's-salâti, ve îtâ'i'z-zekâti, mâte va'llâhu anhu râdin.*)

Sadaka rasûlü'llâh.

⁵ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.79, no:69; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.362, no:3277; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.341, no:6856; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdisü'l-Muhtâre*, c.II, s.447, no:2122; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.292, no:6524; Hâris, *Müsned*, c.I, s.13, no:7; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.471, no:977; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.71, no:274; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.96, no:23052.

(*Men fâraka'd-dünyâ*) “Her kim ki bu dünyayı terk eder, ölür, bu dünyadan ayrılır...” Nasıl bir hal üzere?

(*Ale'l-ihlâsi li'llâhi vahdehû*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin birliğine kalbiyle inanmış olarak, ihlaslı olarak ölürse... (*Ve ibâdetihî lâ şerîke lehû*) Allah birdir, yalnız ona ibadet ederim zihniyetiyle; (*ve ikâmi's-salâti*) namaz kılar bir halde, namaza müdavim bir halde; (*ve îtâi'z-zekâti*) malından zekâtını verir bir halde ölürse; (*mâte va'llâhu anhu râdin*) Allah ondan razı bir halde ölür”

İhlaslı, imanlı, namaz ehli, zekât ehli olmak önemli! Namaz da önemli, zekât da önemli.

Zekât şu bakımdan çok önemli:

Kuru lafla işler yürümüyor. Şu camiyi badana ettireceğiz. Kaç milyon gitti biliyor musunuz?

Tahmin etmezsiniz, milyonlar gidiveriyor. İskeleler kuruyorsun, şu kadar yüz bin gidiyor. Boyasını yaptırıveriyorsun, yağlı boyasını yaptırıveriyorsun, bir ustanın yevmiyesi şu kadar...

İnsanın aklı gidecek. Bizim gibi parayı dirhem dirhem kazanan insanların yapacağı iş değil, çok zor iş... Her şey parayla oluyor. Yapıldığı zaman da insan rahat ediyor.

Altı halı, üstü temiz, duvarlara dayandığı zaman sırtına çıkmaz, tahtadan yapılmış, yan taraf güzel, üstü kapatılmış, yağmur damlamaz, zemini güzel halı... İnsanın hoşuna gidiyor. Yapanlardan Allah razı olsun ama parayla oluyor.

Bunun gibi İslâm'ın öteki işleri de parayla. Düşmanla cihad edeceksin, silah alacaksın, para lazım; fakire fukaraya gıda temin edeceksin, para lazım; şu işi yapacaksın para, bu işi yapacaksın para...

Zenginler, iktidarı olan kimseler parayı vermezse, İslâm cemiyetinin bu ihtiyaçları nasıl karşılanacak?

Onun için namaz önemli. Sen şahsen namazı kıldıkça günahlardan kesileceksin, iyi insan olacaksın. Namaz senin ahlâkını düzenleyecek, Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne yaklaştıracak, kurbiyyet peyda edeceksin ama zekât da vereceksin!

Ebû Bekir es-Sıddîk RA zamanında, Peygamber SAS Efendimiz vefat edince, Arap kabileleri dediler ki:

“—Yâ Ebû Bekir! Biz mü'miniz, namazları kılacağız ama biz zekât vermiyoruz!”

Zekât vermek zor geldi. Mal canın yongası olduğu için para vermek insanlara zor geliyor. Para vermekte çok zorlanıyorlar. Dediler ki:

“—Zekât vermeyelim!”

Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz baktı ki Allah'ın farzları arasında ayırım yapılıyor. Hiç ayırım olur mu; zekât da farz, namaz da, oruç da farz. Dedi ki:

“—Eğer Rasûlüllah SAS Efendimiz zamanında verdiğiniz zekâtlardan şu kadar bile eksik verseniz, harp eder de sizden alırım, sizi kâfirler sizi! İnsan Allah'ın farzını inkâr etti mi o duruma düşer, harp gerekir.” dedi.

“—Harp ederim!” deyince bir şey diyemediler. Verecek, Allah’ın emrini tutacak.

Ama aynı Ebû Bekir es-Sıddîk,

Sa’lebe isminde bir zat Peygamber Efendimiz’i darıltmıştı: Memurlar zekât istediği zaman vermemişti. Sonra kendisi, gönlü oldu da vermek istedi. Peygamber Efendimiz, “İstemez!” dedi onun zekâtını almadı. Aynı zat, Ebû Bekir es-Sıddîk RA halife olunca o zaman geldi, belki bu sefer olur, gibilerden. Dedi ki:

“—Zekâtımı vermeye geldim.”

“—Rasûlüllah’ın almadığı zekâtı ben senden nasıl alırım?” dedi, almadı.

Onların işleri Rasûlüllah’a uymak.

Abdullah ibn-i Ömer hac esnasında bir yerde devesinden indi, sonra biraz daha biraz durdu, tekrar devesine çıktı. Dediler ki:

“—Ne oldu, ey Ömer’in oğlu ne oldu?”

“—Bilmem, Rasûlüllah Efendimiz burada devesinden bir inmişti, bir binmişti; ben de ondan yapıyorum.”

Onların yaptıkları şeyler hep Rasûlüllah’ın izine ayaklarını tam uydurmak, kaydırmamak, yüzde yüz ona ittibâ etmek.

Zekâta dikkat edin; insanın ihlâsı, halisliği, muhlisliği fedakârlığından ölçülür. Evinde bin rekât namaz kılar, bir kuruşu verirken eli titrer; olmaz!

Allah şifa versin, selâmet versin, Ali Yakup [Cenkçiler] Hoca’ya, Bağdat’ta birisi sormuş:

“—Hocam, ben zikr-i hafî mi yapayım, zikr-i cehrî mi yapayım? Yüksek sesle mi Allah Allah diyeyim, yoksa içimden mi Allah Allah diyeyim, zikri nasıl yapayım?”

Parmaklarıyla para verir işareti yapmış:

“—Sen zikri şöyle yap! Senin zikrin böyle olsun!” demiş. Neden?

Adam zengin; hayır hasenâtı kıt, eli sıkı. “Senin zikrin böyle olacak!” demiş. “Sen Allah yolunda para vermeyi öğren, senin Allah’ı anman bu!” demiş.

Onun için, zekâta dikkat edin! Kim Allah’a ihlâs üzere, onun ibadetine kimseyi ortak katmadan, Allah’tan gayrıya tapmadan namaz kılarak, zekât vererek ölürse; ölür ama nasıl ölür?

Allah ondan razı bir halde ölür. “Gel kulum, ben senden razıyım!” diye sevdiği, razı olduğu bir kul halinde Mevlâ’sına kavuşur.

Zor değil, görüyorsunuz sadece Allah’a ibadet etmek, ihlaslı kulluk etmek, namaz kılmak var.

Namazı küçüklere, çocuklara evvelce alıştıırın, büyüyünce zorlanıyorlar, kaytarıyorlar. Sizin gözünüzü avlarlar, kollarlar; siz olmadığınız zaman kılmazlar, ben size söyleyeyim. Bu zamâne çocuklarının hali çok zordur. Evde döversin kıldırırsın, sen yokken kılmaz! Çocuğu öyle yetiştir ki, sen olmadığın zaman dövseler gene kılsın! Dövseler, öldürseler, namazı gene kılsın. Çocuğu öyle yetiştirmeye çalışmak lazım!

Allah korkusunu küçükten öğretmek lâzım! Bak sabahleyin bir çocukcağız geldi babasının

yanında diz çöktü, oturdu, el-hamdü lillâh küçücük çocuk. Çok hoşuma gitti, babasını da takdir ettim, küçücük çocuğu kendi yoluna alıştırıyor.

Ramazan gelecek, çocuklarınıza Ramazan'da:

“—Hanım şunu sahura kaldıralım!”

“—Yok yok, daha küçük, uyusun.”

“—Hanım şunu teravihe götürelim!”

“—Yok yok, daha küçük, onun aklı ermez, yorulur; camiye gitmesin.”

“—Hanım şunu sabah namazına götüreyim...”

“—Yok yok, uykusuna yazık, bak ne kadar güzel uyuyor...”

İşte çocuk böyle böyle helâk olur. Büyüdüğü zaman da sen uykudan kaldırmak için ayağından sürüklesen, artık kalkmaz.

Sabahleyin baba camiye gidecek, hazırlanmış, abdest almış; daha orda bir kıpırtı yok. Gelini ile beraber oğlu içeride... Tam camiye gideceği sırada, yatak odasının kapısına tak tak vurmuş:

“—Haydi çocuklar sabah namazına kalkın!”
Gelin içeriden, daha yataktayken:

“—*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh! Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh...* Tamam baba tamam, namazdaydık...”

Yalan... Yatakta yatıyorlar.

Bana bunu anlattılar. Böyle aldatıyormuş. Gülüyorlar ama gülünecek bir şey değil, ağlanacak bir şey! Böyle yapar. Çocuğu

alıştırmazsan, nefsi kabarırsa, yedi başlı ejderha olursa, onu öldürmek, yenmek zor olur. Küçükten alıştıracaksın!

“—Hocam camileri çoluk çocuk bahçesine mi döndürelim?”

Çocuğu güzelce yıka, tertemiz, beyaz elbiselerini giydir. Güzelce tembihle, öğleden sonra uykusunu uyut, yatsı namazında yanına dik; çocuk camiye kandilleri, imamı görsün. Sonra da, “Aferin, çok güzel namaz kıldın!” diye cebine biraz para sıkıştır.

“—Gel bakalım şimdi mükâfatı hak ettin, dondurma mı istersinçikolata mı istersin, kaymaklı mı istersin ne istersin?” diye gönlünü al.

Politika yap, çocuk ibadeti sevsin. Sabah namazına da:

“—Haydi çocuğum, şimdi çok sevap var; sabah namazında camiye gidene řu ecirler var, bu ecirler var; gel řu namazı gene beraber kılalım! Haydi bakalım sen bana yardım ediver, pabucumu çevir...”

Bir politika yap, onu camiye getir. Sonra da saat 7’de 8’de hanıma de ki:

“—Bu çocuğu uyut!”

şimdi artık uyku vakti geldi, şimdi uyusun, öğleye kadar uyusun ama ibadet vaktinde ibadet etmeye alışsın.

“—Sahura kaldırmayalım...”

“—Kaldır!”

Öp, kokla, okřa:

“—Aman yavrum kalk, kalkmak biraz zordur ama Peygamber Efendimiz ‘Sahurda bereket var!’ buyurdu, güzelce kalk. Bak senin için ne tatlılar yaptım, sen yemezsen içime sinmez...” de.

Politika yapsın, sahura kaldırsın. Oruç tuttursun.

Çocuk böyle böyle alıştığı zaman, büyüyünce sen onu askere gönderiyorsun ya yedek subay okulunda artık sen başında yoksun; o zaman da kılar. Bir memuriyete gidiyor, o zaman da kılar. Dağın başına gidiyor, izcilerle oluyor, bilmem nerede oluyor, ne yapsa kılar. Hava meydanında kılar, uçakta kılar. Oturarak kılar, gözüyle, ima ile kılar. Vakti biraz sıkışmaya başladı mı rahatsız olur. Bakar, namaz kılacak yer aranmaya başlar.

Bizim arkadaşlardan birisini anlattılar, ben kendisinden dinledim. Kendisi profesör, kitapları, yazıları var, dünya çapında şöhreti olan bir kimse. İtalya’nın kuzeyinde bir şehre çağırmışlar; grup halinde, başka profesör arkadaşlarla filanca kongreye gitmiş. 8-10 kişilermiş. demişler ki;

“—Roma’da tarihî eserler filan var, bir de Roma’yı ziyaret edelim.”

Roma’ya gitmişler.

“—Haydi bir de papalığı görelim!” demişler.

Papalığa gitmişler. Bu da biraz halim selim bir insan, ne yapsın; Hristiyanlığın merkezine gitmiş. Ama saatine bakıyor, ikinci vakti... Bakmış ki merasimdi, şuydu buydu derken gecikecek; papalığın sarayında etrafına bakınmaya başlamış. Hristiyanlığın merkezinde orada dolaşan birisine demiş ki;

“—Ben namaz kılacağım, bana yer gösterir misin?”

Gitmişler buna bir yer göstermişler, orada papanın sarayında ezan okumuş, kamet getirmiş namazını kılmış!

Öteki arkadaşları:

“—Vay gerici! Ya namazı burada da mı bırakmadın?” demişler. Diyor ki:

“—Papa geldi, benim elimi sıktı, onların elini sıkmadı. O geldi, ben oturuyordum, el sıktı; ben oturdum, o benden sonra oturdu.

Allah Mukallibu’l-kulûb’dur, belki Papaya başka bir türlü bir şey yaptı.” diyor.

Takkesini çıkarmayı unutmuş, namaz kıldığı yerden Papa’yla karşılaşacakları mülâkat yerine takkesi başında gelmiş. Öbür tarafta, odada ikinci namazını kıldı ya, başında takkesini unutmuş, papanın yanına öyle gelmiş. Başı takkeli olarak papayla karşılaşmış, Papa onun elini sıkmış, o oturmuş, ondan sonra papa oturmuş. Hâlbuki önce, makamca yüksek olan oturur. Allah müslümana “Senin makamın daha yüksek!” dedirtmiş. Ondan sonra da uğurlarken sırf bunun elini sıkmış, buna iltifat etmiş.

Belki şundandır; Allah’ın varlığına birliğine inanan insan, hiç inanmayan insandan daha üstün, diyerek Amerikalılar filan itibar ediyorlar. Belki o da ondandır. Belki şunun gönlünü çeleyim dedi, Allah onun kafasına ne fikir verdiyse; öteki arkadaşları, “Gene en büyük iltifatı sen gördün!” diye kıskanmışlar, haset etmişler.

Şimdi bu profesör; “Ben, ilkokulu Fransız mektebinde okudum. Hiç Türkçe konuşamazdım. Babam hakimdi, ortaokula başladığım zaman Anadolu’ya tayin oldu. Ortaokula gittiğim zaman beni yabancı, gâvur çocuğu sanırlardı. Fransızca’m mükemmeldi. Türkçe konuşamazdım.” diyor.

Fransız mektebinde okumuş bir çocuk; bak aile terbiyesi, görgüsü güzel olunca gene namazına, niyazına nasıl devam ediyor! Papanın sarayında bile nasıl Allah’ın emirlerini tutuyor!

Çocuklarınızı yetiştirecekseniz böyle yetiştirin! Küçücük bir tazyik görünce, pantolonumun ütüsü bozulacak diye namazı bırakacak çocuk yetiştirmeyin!

“–Kıl namazı!”

“–Pantolonumun ütüsü bozular, şimdi abdestim yok.”

“–Abdestli gez!”

Sudan bahaneler, çeşit çeşit şeyler.

Çocuklarınızı mü’min yetiştirin; dışı mü’min, içi münafık olmasın!

d. Üç Kötü Sıfat

Bu hadîs-i şerîf Neseî’de, İbn-i Mace’de, İbn-i Hibban’da, Tirmizî’de ve Ahmed ibn-i Hanbel’de de olan bir hadîs-i şerîf.

Sevban RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁶

مَنْ فَارَقَ الرُّوحَ جَسَدَهُ، وَهُوَ بَرِيءٌ مِنْ ثَلَاثٍ، دَخَلَ الْجَنَّةَ: الْكِبْرَ، وَالذِّينَ، وَالْغُلُولَ

(حم. ت. ن. ه. ع. حب. ك. ق. ض. عن ثوبان)

RE. 431/13 (*Men fâraka'r-rûhu cesedehû, ve hüve berîün min selâsin, dehale'l-cennete: El-kibri, ve'd-deyni, ve'l-gulûl.*)

(*Men fâraka'r-rûhu cesedehû*) “Her kimse ki onun ruhu cesedini terk eder, ölür...” Nasıl? (*Ve hüve berîün min selâsin*) “O şu üçşeyden berî bir halde, kendisinde bulunmadan ruhu cesedini terk ederse...” Ne olur? (*Dehale'l-cennete*) “Cennete girer.”

“Her kim ki üzerinde şu üç sıfat olmadan, bunlardan pak olarak, berî, uzak olarak ölürse, ruhu cesedini öyle bir haldeyken terk ederse o kimse cennete girer.”

O üç şey nedir:

⁶ Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.85, no:1498; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.250, no:2403; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.276, no:22423; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.427, no:193; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.369, no:7751; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.31, no:2217; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.119, no:4159; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.355, no:10746; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.V, s.73; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.232, no:8764; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.341, no:2592; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.821, no:43261; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.97, no:23053.

1. (*El-kibru*) Kibir, kötü huyların en kötülerinden birisidir. Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:⁷

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ

كِبْرٍ

(م.ت.حم. عن ابن مسعود)

(*Lâ yedhulü'l-cenneh, men kâne fî kalbihî miskàle zerretin min kibrin*) “Kalbinde zerre kadar kibir olan kimse cennete girmeyecek!”

Sahâbe-i kirâm çok telaşlanmışlar.

İnsan kibirlenmeyecek. Kibir, kibriyâ Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne mahsustur. Müslüman mütevazı olacak; böbürlenip kibirlenip, burnunu havaya kaldırıp, sanki yeri topuklarıyla delecekmiş gibi çalımlı yürümek kâfirlerin, cebbarların işidir. Mü'mine tevazu yakışır, boynu bükük, halim selim olmak, mütevazı yürümek yakışır. Kibir olmayacak.

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, no:91; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.361, no:1999; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.445, no:945; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:69; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.477, no:5066; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.75, no: 10000; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.258, no:1512; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IX, s.89, no:7110; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XII, s.225, no:4836; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.V, s.2, no:3; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXIII, s.280, no:4762; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.951, no:7747 ve s.959, no:7771; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.372, no:3117; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVII, s.107, no: 17689-17693; RE.486/2.

2. İkincisi (*ve'd-deyn*) “Kul borcu o borçların ödenmesine bağlı iş.” Üzerinde kul borcu olmayacak.

Mahkeme-i kübrâ olacak. O alacaklı gelecek, o alacaklıya alacağı miktarı verilecek. Geride senin elinde ne kalacak belli değil! Belki elinde bir şey kalmadığı için cehenneme gideceksin. Belki senin sevaplarını azaltacak, belki tüketecek. Onun için borç da fena!

İnsanın, mümkün olduğu kadar borçlanmamaya çalışması lazım! Mümkün oldukça borçlanmamaya çalışmalı. Ama mecburiyet olduğu zaman, bir borcu ödemek maksadıyla almışsa ödemeye sây u gayret etmelidir.

3. Üçüncüsü, (*ve'l-gulül*) “Umumî mânasıyla hırsızlık demek; hususî mânasıyla ganimet malından çalmak demek.

Meselâ, mücahidler kâfirle cihad ettiler, bir yeri elde ettiler. Gaziler arasında ganimet denilen şey tevzi edilirken, hissesine ne düşerse onu alacak. Kendisi önceden, taksim edilmeden mal alırsa, cebine koyarsa, saklarsa, cehennemlik ateş parçası almış olur.

Bir ayakkabı bağcığını bile;

“—Tamam, ben buldum...” diye cebine atamaz.

Onu da getirecek, ortaya yığacak, gaziler arasında ganimetin taksim usûlune göre taksim edilecek.

İşte bu hırsızlık, yani kul hakkı! Şunun bunun bir şeylerini almak veyahut gazi ise taksim edilmemiş ganimet malını almak olabiliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kimsenin malını üzerimize geçirtmesin, kimsenin hakkını yedirmesin... Allah-u Teâlâ helâl kazanç nasib etsin, helal rızık nasib etsin... Bizi haramlardan müstağni eylesin... Fazl u keremiyle haramlara el uzatmadan yaşamayı, iffetli, temiz, pâk olmayı nasib eylesin...

Bir insan bir hata etmiş, bir hırsızlık, haksızlık yapmışsa; olabilir, yapmıştır. Mirası ters taksim etmiştir, belli etmemiştir, cebine sokmuştur vs... İşte zararı, tehlikesi... Götürsün aldığını sahibine versin, helâllik dilesin; başka çaresi yok!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, kul haklarının sahibine tesliminden gayri bir çare göstermemiş.

“—Giderim hac ederim, af olur...”

Olmaz. Bu kafayla olmaz. Gideceksin sahibine teslim edeceksin, öyle olur.

“—Hacda kul hakları da ödeniyormuş...” diye rivayetler var.

Şöyle: Sen ödemeye gayret ettin, sahibini, çoluk çocuğunu bulamadın, çırpınıyorsun, elinde bir imkân yok... O gibi durumlarda olur.

Yoksa, insanın içinde malın sahibi biliniyorken, mal da elinde durup duruyorken:

“—Tevbe yâ Rabbi, haccettim yâ Rabbi, haydi benim kul hakkımı da affet de o para benim yanımda kalsın...”

Mal yanına kalsın; öyle yağma yok, öyle şey yoktur! Kul hakkını iade edeceksin, helâlleşeceksin, af dileyeceksin.

Ama ister kardeş olsun, ister ana olsun, ister evlat olsun; kimin hakkı geçmişse helalleşmeye çalışın. Ahirette ana evlattan kaçacak, kardeş kardeşten, karı kocadan kaçacak! Öyle tehlikeli, öyle zor, öyle bir sıkıntılı gün gelecek. O günün korkusundan, şimdi ne yapmak gerekirse yap!

“—Şimdi polis görmedi, elde delil yok, senet yok...” filan diye malın üstüne yatıyorsun ama, ahirette çok pişman olursun.

Aslında bu işte aldatılan kârlıdır, aldatan kendisine çok yazık ediyor.

e. Müslümanların Topluluğundan Ayrılmak

Bu hadîs-i şerîf müslümanların cemiyet hayatıyla ilgili çok mühim bir esası bize bildirmektedir. Taberânî rivayet etmiştir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَهُوَ فِي النَّارِ عَلَى وَجْهِهِ، لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَا، وَيَكْشِفُ السُّوءَ، وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ؛ فَالْخِلَافَةُ مِنَ اللَّهِ، فَإِنْ كَانَ خَيْرًا فَهُوَ يَذُوبُ بِهِ، وَإِنْ كَانَ شَرًّا فَهُوَ وَيُؤْخَذُ بِهِ، عَلَيْكَ أَنْتَ بِأَلِ طَّاعَةٍ، فِيمَا أَمَرَكَ اللَّهُ تَعَالَى بِهِ

(طب. عن سعد بن جنادة)

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.53, no:5486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.398, no:9117; Sa'd ibn-i Cünâdeh RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c. I, s208, no:1043; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.96, no:23050.

RE. 431/14 (*Men fâraka'l-cemâate fehüve fî'n-nâri alâ vechihî, li-enne'llâhe teâlâ yekûlu: Emmen yucîbu'l-mudtarra izâ deâhu ve yekşifu's-sûe ve yec'alüküm hulefâe'l-ard; fe'l-hilâfetu mina'llâh, fein kâne hayran fehüve yezhebu bihî, ve in kâne şerren fehüve yu'hazu bihî, aleyke ente bi't-tâ'ati fîmâ emerake'llâhu teâlâ bihî.*)

(*Men fâraka'l-cemâ'ate fehüve fî'n-nâri alâ vechihî*) “Her kim ki cemaatten, müslümanların topluluğundan müfârakat eylerse, ayrılırsa, koparsa; cemaatten dışarıya giderse, cemaatten ilgisini keserse, o yüzü üstü cehenneme atılır.”

Onun için dedelerimiz ehli-sünnet ve'l-cemaattenim, demiş. Sözlerin mânâsına dikkat edin, hadisler bize nasıl canlandırıyor. Hadîs-i şerîfler aklımızda mevcut olan kelimelerin mânâsına hayat veriyor.

“—Ben ehli-sünnet ve'l-cemaattenim.”

Ne demek anladın mı?

“—Cemaattenim, müslümanların umumi topluluğundanım, onlara tâbiyim, onlardan ayrı baş çekmiş, ayrı bayrak kaldırmış, isyan etmiş, kopmuş, kesilmiş, gitmiş başka yerde tek başına yaşayan, onların birliğinden dışarıya çıkan bir insan değilim!” demek.

Müslümanlar birlik beraberlik içinde olacak.

“Kim ayrılırsa, kopar, ayrılır, kenara saparsa cehenneme doğru ayrılır.” Cemaatten kopmak yok, müslümanların topluluğundan kopmak yok. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuştur ki:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُكَ مِمَّنْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ

(النمل: ٦٢)

(*Emmen yucîbu'l-mudtarra izâ deàhu*)
“Sıkışmış, başı dara gelmiş insana dua ettiği zaman duasına icabet eden, karşılık veren, duasını kabul eden o Allah’tan gayrisi midir? (*Ve yekşifu’s-sûe*) Üzerinden şikâyet ettiği kötü hali alıp, onu ferahlattıran Allah değil mi, Allah’tan gayrisi mi? (*Ve yec’alüküm hulefâe’l-ard*) Sizi yeryüzünde halifeler yapan Allah’tan gayrisi mi?” (Neml, 27/62)

Biz yeryüzünde Allah’ın halifeleriyiz. Hilafet sözü çok geniş bir söz, Allah-u Teâlâ Hazretleri yeryüzünü bize musahhar eyledi. Allah-u Teâlâ Hazretleri yerdeki ve gökteki her şeyi bize verdi. Biz buraları Allah namına, Allah’ın emirlerine uygun olarak idare edeceğiz de Allah’ın ahkâmı câri olacak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize; “İstifade edin şu meyvelerden; istifade edin şu otlardan, sebzelerden, sulardan, dağlardan, derelerden, koyunlardan, develerden, sığırlardan; etlerini yiyin, sütlerini için, yağlarından istifade edin...” diye hepsini bize helâl etmiştir, musahhar kılmıştır. Bizim bunlara vekâletimiz, hilafetimiz vardır, elimizde hilafet beratımız vardır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi yeryüzünde böyle yaratmıştır. Eğer biz bu hilafet vazifesini; Allah'ın bize verdiği bu imkânları, salâhiyetleri, lütufları değerlendirirsek;

(Fein kâne hayran fehüve yezhebu bihî) “İnsan eğer hayır olarak yaparsa, yeryüzündeki imkânlarını salâhiyetlerini hayır olarak kullanırsa, ahirete o hayrı götürür.”

Yezhebu, be harfi ile *müteaddi* olmuş: “Ahirete yaptığı hayrı götürür, başka bir şey götürmez.”

İnsan burada ne yapmışsa ahirete onu götürecektir. Ahirette başka bir meta' yok, insan bu dünyada yaptıklarını hazır bulacak. Hayır işlemişse hayır götürür, orada hayırlara erer.

(Ve in kâne şerren fehüve yü'hazu bihî) “Eğer bu salâhiyetleri kötüye kullanmışsa; zulmetmişse, haksızlık, hırsızlık, arsızlık etmişse onun da yakasına yapışılır, muaheze olunur.”

“—Gel bakalım, ben sana salâhiyet verdim, yeryüzünde seni halife ettim. Sen bu yeryüzündeki halifeliğini nasıl kullandın?” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin melekleri yakasına yapışır, bu sorgu sual kendisinden sorulur. Cevabını veremediği için cehenneme gider.

(Aleyke ente bi't-tâati, fîmâ emerake'llâhu teâlâ bihî) “O halde itaati kendine şiar edin, Allah'ın emir tayin ettiği hususlarda itaat etmek boynuna borç olsun!”

Şimdi buranın izahı şöyle olabilir:

Bir; Allah seni bazı varlıkların üstüne emir tayin etmiş, kuvvetli güçlü kılmış, sen halife olarak onların sahibisin. Koyunların sahibisin, sürülerin, tarlaların sahibisin, müslüman olduğun için kölelerin sahibisin, veyahut toprakların sahibisin vs... O zaman bunu Allah'a itaat ederek yapacaksın. Salâhiyeti o verdi, yeryüzündeki halifeliğini Allah'a itaat ederek yürüteceksin. Bir mânâ bu.

İkinci mânâ da; Allah senin başına birisini halife tayin etmişse uymak! Çünkü müslümanlar silsile-i merâtip üzere düzenlidir.

Biz camide nasıl namaz kılarız?

Şimdi bizim halka olup oturduğumuza bakma! Biz camide Cenâb-ı Mevlâ'nın huzurunda namaz kılarken saf saf dururuz.

Niye?

Efendimiz öyle emretmiş. En önde imamımız vardır, o konuşur; biz arkasından el pençe divan dururuz. O dua eder, o okur; biz arkasında ona tâbi olarak dururuz. Bir tanesini sözcü olarak, önümüze imam olarak almışız.

Namaz kılarken müslümanların fotoğrafını çekseler muntazamdır, Hakk'ın divanında dizi dizi dizilmişlerdir. İslâm'ın sosyal hayatta böyle bir intizamı vardır. Başı bellidir, başkanı, bellidir, ayağı, tâbisi, metbusu bellidir. Şimdi burada senin başına Allah, "Şuna itaat et, şöyle yap!" diye birisini tayin etmişse ona itaat mânâsı da var. Sen kendin emir olduysan bu emirlik vazifeni güzel kullan mânâsı da var.

Müslümanların birliği nasıl olacak?

Başlarında başkan, idareciler, ondan sonra ulu'l-emr, ondan sonra müslümanların cemaati olacak. Bir insan bunlardan koptu mu, bunlara âsi oldu mu cehenneme gider.

(*Uli'l-emri minküm*) Sizden mü'min, Allah'ın emirlerini icraya çalışan, Allah'ın yolunca yürüyen; Allah'a âsi olan değil, Allah'ın emirlerini tutan kimseye itaat!

Hocamız'ın bu kitabında önceki ciltlerde geçmişti, ben de size nakletmiştim ki: Hakikatte ittibâ Allah'adır. Biz kime itaat ediyoruz, kime uyuyoruz? Allah'a...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin elçisi olduğu için Hz. Peygamber'e itaat ediyoruz! Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabı olduğu için, emri olduğu için Kur'ân'a ittibâ ediyoruz! Hepsi Allah'adır! Rasûlüllah'a ittiba Allah'a ittibâdır! Kur'ân'a ittibâ Allah'a ittibâdır. Şeriate ittibâ Allah'a ittibâdır. Neticede oraya gider. Onun tayin ettiği kimselere de ittibâ öyledir.

O halde esas itibari ile ittiba edilecek kimse Allah'ın emirlerini bilen kimse olacak; âyetleri, hadisleri bilecek, haramı, helâli bilecek, Allah'ın rızası nerede, Allah'ın gazabı nerede? Kullar ne yaparsa cennete giderler, ne yaparlarsa cehenneme giderler, onu bilecek. Müslümanlar ona tâbi olacaklar ki, cennete gitsinler. Cahile tâbi olmayacaklar ki, cehenneme düşmesinler. Muhakeme tarzı bu kadar açıktır.

“Üç tane müslüman yola gitse kendi arasında bir tanesini imam seçecek!”

Umulur ki, temenni edilir ki bütün müslümanların birbirleriyle irtibatı olsun. Bu kâfirler böyle müslüman ülkelerine saldırıp da her birini parçalamasın! Müslümanlığın birliğinden, beraberliğinden ödü patlasın! Ama müslümanlar darmadağın dağılmışlardır.

Almanya’da bir kardeşi ölüyor, diyor ki;

“—Bizim durumumuz neye benzer? Bizim durumumuz düşman ülkesinde harp ederken dağılmış bir ordunun müfrezelerine benzer. Bize askerlikte öğretmişlerdi. Her müfreze dağıldı ana ordudan koptu, bu harp hali, şimdi bir başına kaldı. Beş altı kişi bir araya geldi, ne olacak? Derhal bir tanesi, en yüksek rütbelisi komutan olacak; çavuş varsa çavuş, yüzbaşı varsa yüzbaşı, albay varsa albay; o komutan olacak, ötekilerin hepsi onun emrinde, onu dinleyecekler. O ölürse, ondan sonraki rütbe, ondan sonraki; nihayet ille bir tanesi gene reis olacak. İslâmî usul, çünkü tabiat bu. Başka türlü çare yok!

Turnaları bile görmüyor musun, göçmen kuşlar nasıl uçuyorlar? Başlarında gidenler var, sağda solda gözcüler var. Kuşlardan ibret almaz mısınız?

Eğer bir askeri birlik daha büyük bir birliğe rastlarsa ne yapar? Onunla birleşir oradaki, onun başkanının rütbesi daha yüksekse hepsi ona tâbi olur, biter. İşte bu tarz olacak.

Bana:

“—Biz şu anda dağınık müfrezeler halindeyiz. Benim arkadaşlarımdan imamı benim ama buyurun, siz burada kalacaksanız size ittibâ edeyim diyor.”

Muhakeme tarzı hoşuma gitti.

Böylece müslümanlar birbirleriyle ilgili, irtibatlı, muhabbetli, birlik beraberlik, dayanışma içinde olunca o zaman kâfirler İslâm ülkelerine saldıramaz, istismar edemez, harp edemez, yakamaz, yıkamaz, camileri yok edemez, müslümanları silah zoruyla dininden döndüremez, mazlumları zulüm altında inletmez... Her şey intizama girer. Dağınıklıktan çok perişanlıklar oluyor, birlikten çok kuvvetler doğuyor. Müslümanlar birleştiği zaman imparatorluklar kurulmuş, ta nerelere kadar varmışlar. Birbirlerine düştükleri zaman da ne kadar acı durumlara düşmüşlerdir!

Onun için bu hadîs-i şerîf bir mühim kaideyi bize hatırlatıyor: Kim cemaatten ayrılırsa o cehennemdedir, yüzü üstü cehenneme atılır. Çünkü âyet-i kerîmede Allahu Teâlâ hazretleri; “Duaları kabul eden, kötülükleri kaldıran ve sizi yeryüzünde halifeler yapan Allah’tan gayri midir?” buyurdu.

“O halde hilafet Allah’tandır. Eğer bu hilafet hayır olarak kullanılırsa tatbik eden kimse o hayrı götürür. Şer olarak kullanırsa, o şerden dolayı yakasına yapışılır, sorgu suale uğrar, âhirette başı derde girer. O halde Allah’ın seni salahiyyetli kıldığı hususlarda Allah’a itaat et. Kendinden mağfîkine de ittiba eyle, bir intizam içinde işler yürüsün!” buyurmuş Peygamber Efendimiz. Müslümanların her zaman böyle yapması icap eder.

f. Kimseden Bir Şey İstememek

Ebû Hüreyre RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki⁹

من فَتَحَ بَابَ مَسْأَلَةٍ ، فَتَحَ اللَّهُ لَهُ بَابَ فَقْرٍ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ وَمَنْ فَتَحَ بَابَ عَطِيَّةِ ابْتِغَاءٍ
لِوَجْهِ اللَّهِ، أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

(ابن جرير في تهذيبه عن أبي هريرة)

RE. 432/1 (*Men feteha bâbe mes'eletin, feteha'llàhu lehu bâbe fakrin fi'd-dünyâ ve'l-âhireh; ve men feteha bâbe atiyetin ibtiğâen li-vechi'l-lâhi, a'tàhu'llàhu hayre'd-dünyâ ve'l-âhireh.*)

(*Men feteha bâbe mes'eletin*) “Kim dilenme kapısını açarsa...”

Mes'ele, Arapçada dilenmek mânâsına gelir. Türkçede problem mânâsına geliyor. Başında bazı meseleler var, diyoruz.

Arapçada *sual*, dilenmek mânâsına gelir, *mes'ele* de masdar-ı mim'i olarak dilenmek mânâsına gelir.

İnsana geçinecek para lazım veyahut bazı varlıklar lazım! Kimisi alınının teriyle çalışır, kazandığıyla alır, takas eder, bir şeyler yapar; geçimini sağlar. Kimisi de dileniyor; elini ayağını sarıyor, avucunu açıyor, köşede, cami avlusunda, şurada burada dileniyor.

⁹ Taberî (İbn-i Cerîr), *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.32, no:25; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.506, no:16745; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.99, no:23059.

(*Men feteha bâbe mes'eletin*) “Her kim dilenme kapısını açarsa, (*feteha'llâhu lehu bâbe fakrin fi'd-dünyâ ve'l-âhireh*) Allah da ona dünyada ve âhirette fakirlik kapısını açar.”

Sen misin dilenmek, başkalarından bedavadan para almak suretiyle geçinme yolunu tercih eden, kurnazlık yapmaya çalışan? Ben de sana fakirlik kapısını açtım!

Ne demek? O adam fakir kalır. Hakikaten hayret edersin; cebi para dolu, fakirlikten kurtulamaz veyahut istediği kadar apartmanı olsun, fakir yaşayışına devam eder!

Mehmed Zahid Kotku Hocamız Rh.A. derdi ki:

“—İnsanın rızkı boğazından geçendir.”

Yemedikten sonra, giymedikten, haysiyetiyle yaşamadıktan sonra neye yarar? Şair;

فقير كل ذى حرص

غنى كل من يقنع

*Fakirun küllü zî-hırsın,
Ganiyyün küllü men yakna'*

“Hırs sahibi herkes fakirdir, kanaatkâr herkes zengindir.” diyor.

Allah, fakiri fakir kılar, o kimse zenginlemez, fakir kalır. Fakir ölür ama, sadece dünyada değil âhirette de fakir olur.

Âhiretin fakirliği nedir?

Cehennemlik olmaktır. Sevaba muhtaç, terazinin başında sevabı yok, cehenneme gidecek. Cehennemlik olur. İstemek böyle

kötüdür. Dünyada insanı ebedî fakir bıraktırır, âhirette de cehenneme düşmesine yol açar.

(Ve men feteha bâbe atiyetin ibtiğâen li-vechi'llâh) “Her kim ki bağış elini, bağış kapısını Allah rızasını kazanmak maksadıyla açarsa, elini açıp cömertlik yaparsa; *(a'tâhu'llâhu hayre'd-dünyâ ve'l-âhireh)* Allah ona hem dünyanın hem âhiretin hayrını verir.”

Atiyye; bağış, hediye demek.

Elini açıyor, fukaraya veriyor, yakın dullara veriyor, yetimlere veriyor, camiye yardım ediyor, filancaya yardım ediyor... Dünyada da âhirette de hayırlara erer. Verdiğinden dolayı fakir düşmez, gene hayırlara nail olur. Âhirette de yüzü güler. Cömertlerin mekânı cennettir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizleri malımızın fazlasıyla hayrât u hasenat yapıp, ahiretin ecirlerini, sevaplarını kazananlardan eylesin...

Allah hayırlarınızı kabul eylesin...

Fâtiha-yı şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29. 05. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

